

Van: Mathieu Nuytens

Verzonden: vrijdag 1 maart 2019 8:59

Aan: 'pipt.prvi@gmail.com' <pipt.prvi@gmail.com>

Onderwerp: Antw. - Platform Recht voor Iedereen - 170119/GR

Geachte mevrouw Tobac,
Beste Judith,

Wij hebben uw brief namens onze Voorzitter goed ontvangen, waarvoor dank.

Zoals u in het verleden al in onze verkiezingsprogramma's kon lezen, vinden wij dat justitie dicht bij de mensen moet staan. Daarom ook zetten we in op een betere organisatie en moderne technologie. Wie dat wil, moet quasi volledig elektronisch de verschillende stappen van een rechtszaak kunnen doorlopen en dit in elke rechtbank zodat betrokkenen zich zo weinig mogelijk ver dienen te verplaatsen. Justitie moet eindelijk over ICT beschikken die op het niveau staat van andere maatschappelijke sectoren. Rechtbanken moeten geleid worden op een efficiënte wijze, met aandacht voor een transparante aanpak en een goede communicatie. In onze visie gebeurt recht spreken volledig onafhankelijk, in een verstaanbare taal en binnen een zo kort mogelijke termijn.

U ziet dus dat wij net als u vinden dat justitie betaalbaar moet zijn, bereikbaar en begrijpelijk.

Ook de minst begoeden in onze maatschappij kunnen nood hebben aan een gerechtelijke tussenkomst. In een rechtstaat kan het niet door de beugel dat er mensen zouden zijn die geen beroep kunnen doen op justitie omdat ze geen geld hebben. Het is de taak van de maatschappij om voor afdoende rechtshulp te zorgen voor alle justitiabelen. Kwaliteitsvolle rechtsbijstand is een basisrecht. Maar door het toenemende aantal dossiers, dreigt het systeem in zijn huidige vorm slachtoffer te worden van het eigen succes. Op 10 jaar tijd verdubbelde het aantal zaken waarin beroep wordt gedaan op een pro deo advocaat, waardoor het budget exponentieel toenam. De afgelopen jaren stegen de kosten gemiddeld 8 à 9% per jaar. In 2012 kostte het systeem 78 miljoen euro aan de Belgische staat, meer dan een verdrievoudiging ten opzichte van begin jaren negentig, toen het nog zo'n 20 miljoen euro kostte. Nochtans blijkt uit een studie van het Nationaal Centrum voor Criminologie en Criminalistiek dat het aantal rechthebbenden niet navenant steeg tijdens diezelfde periode. Een even grote groep van mensen, doet dus vaker beroep op een advocaat betaald door de staat.

De aanpassing van de inkomensgrenzen inzake pro Deo zijn een maatschappelijk debat dat geregeld terug opduikt. Het is een feit dat velen vinden dan de inkomensgrenzen te laag gesteld zijn.

Wij zouden er niks op tegen hebben mocht bekeken worden of en hoe het haalbaar zou zijn de inkomensgrenzen aan te passen. Het grootste probleem met het optrekken van de inkomensgrenzen, is natuurlijk dat de juridische bijstand nog betaalbaar moet blijven voor de overheid. Als de begrenzing omhoog gaat, zullen meer mensen er gebruik van kunnen maken, zullen er meer prestaties zijn die door de overheid moeten betaald worden en in de huidige budgettaire context is daar jammer genoeg geen ruimte voor.

Als de inkomensgrenzen zouden herbekeken worden, zou men wel één en ander mee moeten bekijken, onder meer om overconsumptie tegen te gaan. Zo zou moeten nagegaan worden hoe adequaat de inhoudelijke en financiële controle op de aanvragen voor pro Deo is. Ook zou het niet verwonderlijk zijn dat men "alternatieve" pistes onderzoekt, zoals naar buitenlands voorbeeld het instellen van een bepaald bedrag waaronder men geen beroep kan doen op gratis bijstand.

Er bestaan ook andere vormen van bijstand, waar men beroep op kan doen, we denken bijvoorbeeld op het advies van de huurdersbond, consumentenorganisaties en ook de rechtsbijstandsverzekering, waarbij het natuurlijk een rol speelt wat gedekt is door de polis enerzijds en anderzijds de kostprijs van de verzekering en het feit of er een financieel of fiscaal voordeel aan verbonden is.

Er waren goede redenen om de rolrechten te herzien. Zo moeten deze in evenwicht gebracht worden tot de werklast van het gerecht, die het laatste decennium aanzienlijk is toegenomen. Dit komt onder andere omdat er steeds meer mensen kiezen voor de gerechtelijke weg om geschillen te beslechten. De regering wou mensen er meer van bewust maken dat ze beter af zijn om onderling conflicten op te lossen door met elkaar te spreken en te onderhandelen. Ze moeten de rechtbank als laatste redmiddel zien. Ook wil men dat mensen twee keer nadenken voor ze hoger beroep instellen of zelfs voor ze naar de rechter stappen. Ze moeten bedenken of het sop de kolen wel waard is.

Daarom wordt aan de justitiabele gevraagd een bijdrage te leveren die in verhouding staat met zijn gerechtvaardigde belangen. Bovendien kunnen we uit de cijfers van onze buurlanden afleiden dat de rolrechten in België zeker niet buitensporig kunnen genoemd worden. In Nederland betaalt men tot acht keer meer om een zaak voor de burgerlijke rechter te beginnen. In Duitsland is dat vier keer; daar heeft men een rolrecht van recht tussen 500 en 3.500 EUR welk nog vermenigvuldigd moet worden met factor 3 of 4 of 5 (afhankelijk van de aanleg).

Ook aan de BTW-plicht voor advocaten hangt een Europees aspect: België was het laatste Europese land waar dit niet bestond.

Zoals gezegd vinden wij ook dat justitie dicht bij de burger moet staan, zowel letterlijk als figuurlijk. In de gerechtelijke hervorming die werd opgestart onder Annemie Turtelboom als Minister van Justitie was daar ook voldoende aandacht voor en wij hebben er ook tijdens deze legislatuur voor proberen waken dat deze toegankelijkheid en nabijheid niet belemmerd zouden worden.

We beseffen dat het in de praktijk echter een feit is dat door de door Minister Geens doorgevoerde vermindering van het aantal vredegerichten de burger zich soms verder zal moeten verplaatsen. De hervorming kadert in een rationalisatie van aantal gebouwen, en is in die zin begrijpelijk. Nochtans waren de vredegerichten de enige instanties die bij de grote hervorming van het gerechtelijk landschap vorige legislatuur “ontsnapt” waren aan een vermindering. Natuurlijk was er toen nog geen sprake van de “sous l’arbre”-zittingen die het mogelijk maken in gebouwen van de gemeente zitting te houden, wat nu wel kan. Het valt ook op te merken dat de drijfveren van de gerechtelijke hervorming waren: vermindering van de gerechtelijke achterstand, een sneller en efficiënter gerecht, betere dienstverlening aan de burger. Die laatste zal kunnen profiteren van gespecialiseerde magistraten die deel uitmaken van een modern managementsysteem. Dit zal de dienstverlening aan de burger ten goede komen. Als magistraten gespecialiseerd zijn in een materie, verbetert dat de kwaliteit van de uitspraak die de burgers bekomen en zullen deze misschien minder snel in beroep gaan. Dat zorgt niet alleen voor meer uniformiteit en rechtszekerheid, maar bespaart zowel de burger als de Staat geld.

Maar toegankelijkheid van justitie zou ook op een andere manier kunnen, dat is één van de redenen waarom we willen blijven inzetten op een doorgedreven informatisering bij justitie. Als men bij om het even welke zittingsplaats van om het even welke rechtbank overal voor terecht kan, is dat het summum van bereikbaarheid. We weten dat dit nog toekomstmuziek is, maar we moeten ambitieus zijn.

Wat de redelijke termijn betreft, delen wij de mening dat deze zeer belangrijk is en dat de gerechtelijke achterstand moet worden weggewerkt. Daarom vinden wij ook het inzetten op alternatieve geschillenbeslechting belangrijk: op die manier kan justitie ontlast worden, en kan er

voortgang gemaakt worden met zaken die echt wel door een rechter moeten beoordeeld worden. Arbitrage en bemiddeling zijn voor ons dan ook pistes die het bewandelen waard zijn. Partijen voelen zich bij een onderhandelde oplossing vaak beter dan wanneer hen een gerechtelijke uitspraak wordt “opgedrongen”. Uiteraard is alternatieve geschillenbeslechting niet in alle gevallen mogelijk, maar als er meer gebruik van zou gemaakt worden, zouden magistraten meer tijd en ruimte krijgen om zich toe te leggen op de meer klassieke rechtspraak, waardoor deze sneller en efficiënter zou worden, de wachttijden inkrimpen, de gerechtskosten verminderen, de gerechtelijke achterstand ingedijkt worden.

Ook van een verstaanbare rechtstaal zijn wij voorstander. Waar in de 19e eeuw de gewone burger er geen probleem mee had dat de vertegenwoordigers van justitie niet benaderbaar waren, is dat iets wat de geëngageerde en zeker de mondige burger van vandaag geen genoegen meer mee neemt. Mensen willen weten hoe men tot een uitspraak gekomen is en ze willen meestal ook dat naar hen geluisterd wordt.

Er moet werk gemaakt worden van een begrijpbare rechtstaal, zodat een “leek” ook weet wat er in een vonnis of een arrest staat dat hij leest. Zo goed als altijd belangt een gerechtelijke uitspraak ook mensen aan die niet professioneel met justitie bezig zijn, daarom moet de gebruikte taal ook beter aansluiten bij de gewone spreektaal. Een ogenschijnlijk kleine ingreep die echter kan helpen drempelverlagend te werken en kan bijdragen tot een toegankelijke justitie.

Wij delen dus veel van uw bezorgdheden en hopen volgende legislatuur hieraan te kunnen werken.

Met vriendelijke groeten,

Mathieu Nuytens

Inhoudelijke coördinatie

Melsensstraat 34 | B-1000 Brussel

e-mail : mathieu.nuytens@openvld.be

website: www.OpenVld.be

tel: 02/549.00.14

E-mail disclaimer: De inhoud van deze mail is vertrouwelijk en voorbehouden aan de geadresseerde. Wanneer deze mail niet voor u bestemd is, is verspreiding op welke manier dan ook, in strijd met de wet. Gelieve ons iets te laten weten als u deze mail verkeerdelijk ontvangt.